

Anna Zlámalová, Rostislav Balner
413388, 475150
JAP111a
14. dubna 2018

ことわざ かだい
諺 の課題 :

① ^{うし ひ}牛に引かれて^{ぜんこうじまい}善光寺参り

- Znenadání, či něčím přičiněním, začít konat dobro, počínat si čestně, či dělat dobrou věc; postupně činnost přechází z neochoty do nadšení.
- (dosl.) „Veden krávou navštíví chrám Zenkódži.“
- Podobá se českému ‚Přičiň se člověče, a pánbůh ti pomůže‘ (člověk začne konat a pánbůh jej dovede ke zdaru).
- Podobá se anglickému *For a web begun God sends the thread* (ekvivalent výše zmíněného českého přísloví).
- Pochází z legendy o staré ženě, které kráva ukradla kus látky. Když žena krávu následovala, narazila na chrám Zenkódži, který se později začal těšit oblibě, zejména u žen. Práví se, že kráva byla převtělením Kannon bódhisattvy.

Alternativní forma: ^{うし}牛にひかれて^{ぜんこうじまい}善光寺参り ; ^{うし ひ}牛に引かれて^{ぜんこうじ}善光寺

例文 : はじめは^{こども}子供にせがまれてつりに^い行っていたのが、^{うし ひ}牛に引かれて
^{ぜんこうじまい}て善光寺参りで、^{いまで}今出はやみつきになってしまった。

‚Poprvé jsem jako dítě šel rybařit jen tak, ale jak kdyby mě vedla kráva do Zenkódži, poslední dobou jsem tomu zcela podlehl.‘

Poznámky k formě:

- ^{ぜんこうじ}善光寺 *Zenkódži* buddhistický chrám v prefektuře Nagano
- ^{まい}参り navštívení svatého místa (chrámu, hrobu)

② ^{こい たきのぼ}鯉の滝登り

- Dosáhnou úspěchu – kariérního či životního. Blíže i překonat obtížnou zkoušku nebo situaci a být odměněn.
- (dosl.) „Kapr, co zdolá vodopád.“
- Podobá se angl. *Gold is tried in the fire*.
- Vzdáleně podobné českému ‚velké úkoly chtějí vytrvalost‘.
- Původ v čínské legendě o kaprech, kteří se překonavše vodopád Rjúmon na vrchním toku Žluté řeky stanou draky.

- Podobá se na čínské původní přísloví 鲤鱼跳龙门 *Lǐyú tiào lóngmén* (dosl.) ‚kapr proskočivší dračí branou‘ – původně užíváno pro úspěšné řešitele imperiálních zkoušek.

Alternativní forma: 登竜門 (dosl.) ‚dračí brána‘, brána k úspěchu

例文: まだ若いのに社長とは見事な鯉の滝登りだ。

‚I když je ještě mladej, prezident do dotáhl pěkně vysoko!‘

Poznámky k formě:

- 鯉 (こい) kapr (ryba často spojená s fertilitou, novým životem)
- 滝 (たき) vodopád, prudký tok řeky přes skály
- 登り (のぼり) vylézt, vystoupat, zdolat (řeku, horu); dosáhnout momenta

③ 反面教師 (はんめんきょうし)

- Dobrý příklad toho, co nedělat; špatný příklad, ze kterého se poučit; ‚antipříklad‘, nedoporučeno následovat příkladu.
- (dosl.) ‚druhá (obrácená, opačná) strana učitelem.‘
- Podobné angl. *Failure teaches success* (jde spíše o vlastní chybení a poučení).
- česky ‚pouč se z chyb druhých‘; podobné ‚chybami se člověk učí‘.
- Vzdáleně podobné českému ‚všechno zlé je k něčemu dobré‘.

例文: 私のことを反面教師だと思いなさい。

‚Vem si mě jako příklad, jak se nechovat.‘

大酒飲みの父が反面教師となつて、私は酒を飲まない。

‚Vzal jsem si příklad z hodně popíjejícího tatínka a alkohol pít nebudu.‘

Poznámky k formě:

- 反面 (はんめん) druhá strana věci, obrácená strana, zvrácení, obrácení
- 教師 (きょうし) učitel (povolání)

④ 青天白日 (せいてんはくじつ)

- Být bez útrap a starostí a veselý; být očištěn ode všech obvinění, shledán zcela nevinným; prokázat nevinu; rozjasněno – modré nebe, slunný den.
- (dosl.) ‚(Jako) modré nebe, bílý den.‘

- Vzdáleně podobné angl. *Old sins cast long shadows* (jde o popis opačné situace, kdy vinna je spojena se stíny).
- Podobá se českému ‚na nebi/duši (není) ani mráčku‘ – rozjasnila se mysl, nikde ani stopa po něčem špatném, či doslovně popis počasí.

例文： もう ^{せいてんはくじつ}青天 ^み白日の身だ。

„Už na duši nemám ani mráček!“

^{にじゅうろくにち}二十六日は朝 ^{あさ}から ^{せいてんはくじつ}青天 ^{てんき}白日のよい天気。

„Od 26. bude krásné počasí – jasná obloha a slunné dny.“

Poznámky k formě:

- ^{せいてん}青天 ‚modrost oblohy‘ (sinojaponské čtení)
- ^{はくじつ}白日 ‚bělost dne‘ (sinojaponské čtení)

⑤ ^{はし}箸にも ^{ぼう}棒にも ^か掛からない

- Marná snaha na úspěch.
- (dosl.) Neschopen něco chytit, ať již hůlkami nebo velkými tyčemi.
- česky: Beznadějný případ. Neschopnost něco udělat ani tím nejobyčejnějším nebo nejjednodušším způsobem.
- anglicky: *No hope of success.* „Žádná naděje na úspěch.“
Be good for nothing. „Být dobrý pro nic.“
- Další příklady použití: あいつは箸にも棒にもかからない駄目なやつだ。
„Je absolutně beznadějný. K ničemu se nehodí.“

例文： 働かないで昼間から酒ばかり飲んでいる、やつだ。

„Muž bez práce, který přes den hloupě popijí saké (či jiný alkohol).“

- Zbytečný člověk pro společnost.

Poznámky k formě:

- (お)箸 (o)haši hůlky
- 棒 bó hůl/tyč
- 掛かる kakaru zabrat

⑥ ^{かっぱ}河童に ^{すいれん}水練

- Znamená, že je hloupost pokoušet se učit někoho, kde je znalý svého oboru, resp. učit učeného.
- dosl. Neuč Kappu plavat.
- česky: „Neuč ryby plavat.“

- anglicky: *Don't teach fishes to swim.*
The scholar teaches his master.
A sow to teach Minerva.
- stejný význam pouze obměna činitelů

例文: ^{きる}猿に^{きのぼ}木登り。 „Neuč opice lézt po stromech.“
^{しやか}釈迦に^{せつぼう}説法。 „Poučovati Buddhu.“

Poznámky k formě:

- 河童 *Kappa* vodní jókai (monstrum) objevující se v japonském folklóru
- 水連 *suiren* cvičení plavání

⑦ ^{かちょうふうげつ}花鳥風月

- Krásy přírody. Výtvarné vyobrazení přírodních témat.
- dosl. Květina, pták, vítr, měsíc (resp. krásy přírody)
- Jedná se o tradiční téma přírodní (ale také přirozené) krásy v japonské estetice.
- česky: Proživej krásy přírody, a přitom se naučíš něco o sobě.
- nejbližší české: „Příroda je mocná čarodějka.“
- anglicky: „*Look deep into nature, and then you will understand everything better.*“ Albert Einstein
- Další příklady použití: ^{こころしず}心静かに^{かちょうふうげつ}花鳥風月を^め愛でる^{まも}気持ちの^{よゆう}余裕も^{さいきん}最近になつてでてきたよ。
„Později jsem měl čas tiše se těšit z přírodní krásy (ze zázraků přírody).“

例文: ^{かちょうふうげつ}花鳥風月を^{とも}友とし、のんびり暮らす。
„Žijme v klidu a souladu s přírodou.“

Poznámky k formě:

- 花 *ka* (音), *hana* (訓) ‘květina’
- 鳥 *čo* (音), *tori* (訓) ‘pták’
- 風 *fú* (音), *kaze* (訓) ‘vítr’
- 月 *gecu* (音), *cuki* (訓) ‘měsíc’

⑧ ^{せんぐんばんば}千軍万馬

- Člověk obohacen o spoustu životních zkušeností.
- dosl. Tisíce armád, deseti tisíce koní.
- česky: „Veterán mnoha bitev.“

- anglicky: (*having experienced*) *many battles*
- Veterán v oboru. (tím, že jej dělá již mnoho let)

Alternativní forma:

ひゃくせんれんま
百戦練磨

- 百 *hjaku* (音), *momo* (訓) ‘sto’
- 戦 *sen* (音), *ikusa* (訓) ‘válka’
- 練 *ren* (音), *neru* (訓) ‘mísení’
- 磨 *ma* (音), *migaku* (訓) ‘leštění’

例文:

せんぐんぼんば
千軍万馬のつわもの。

„Tsunami tisíců válečníků.“

Představa překážek, které musí člověk zvládnout pro získání zkušeností.

Poznámky k formě:

- 千 *sen* (音), *či* (訓) ‘tisíc’
- 軍 *gun* (音), *ikusa* (訓) ‘voják’
- 万 *ban* (音), *orozu* (訓) ‘deset tisíc’
- 馬 *ba* (音), *uma* (訓) ‘kůň’

Zdroje

英和辞典・和英辞典 - Weblio 辞書. 英和辞典・和英辞典 - Weblio 辞書 [online].

Copyright ©2018 Weblio [cit. 14.04.2018]. Dostupné z: <https://ejje.weblio.jp>

Japanese dictionary - JapanDict. *Japanese dictionary - JapanDict* [online]. Copyright ©

JapanDict.com 2016 [cit. 14.04.2018]. Dostupné

z: <https://www.japandict.com> Jisho.org: Japanese Dictionary. *Jisho.org: Japanese Dictionary* [online]. Dostupné z: <http://jisho.org>

KOTONOHA 「現代日本語書き言葉均衡コーパス」 少納言. [online]. Dostupné

z: <http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>

LACINOVÁ, Eva. *Nejužívanější anglická přísloví*. [Praha: Fragment], 2006. ISBN 9788025303719.

例解学習ことわざ辞典第2版. 小学館、2002. Reikai gakushū kotowaza jiten dai 2-ban. Shogakkan, 2002. ISBN 4-09-501652-3

SASAKI, Mizue. *Complete Japanese Expression Guide*. 2012.